

BRASSÓ

ELŐFIZETESI ÁR:
helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt., Félévre 3 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 80 kr.
Külföldre egész évre 20 Frank.HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos garmond-sorért 4 kr. (1—10 sor
helye 40 kr.) Minden egyes hirdetés bélye
díja 30 kr., nagyobb és többszöri hirdeté-
seknél kedvezmény; nyílt-tér sora 10 kr.,
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendőkPolitikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót és Schwarz; Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haasenstein és Vogler, (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Vatzina R. hirdetési irodájában

120. szám.

BRASSO, Szombat, október 17-én.

I-ső évfolyam 1885.

A nemzetiségi napisajtó és a „Gazeta“.

II.

Komolyan véve, a szászok és oláhok esztelen magyargyűlölete — ámbár nagyrészt csak mesterkélt — már is nevetségessé és unalmassá kezd válni; bár másfelől az sem tagadható, hogy ezen gyűlölet a két érdekes nemzetiségnek — multjánál és lelkiületénél fogva — jobban áll, mint bármely más műveltebb nemzetnek; s miután — egymással való kaczerkodásuk után ítélve — ezt ők maguk is tudják, elmondjuk nekik a patriarcha szavait, miket Loth unokaöccséhez intézett: „Ne engedd, hogy tusa legyen kettőnk közt, mert mi testvérek vagyunk; és nem-e szabad az egész ország? (értsd Dobrudzsát és Brandenburgot.) Válg el tőlem.“ ... Így legalább szépen megférünk egymás mellett; és még csak azt tesszük utána, a mit a menyecske messze elutazandó férjének azon kérdésére felelt: „Édes angyalom, megemlékszel-e gyakran rólam, ha oly távol leszünk egymástól?“ — „Hogy is kérdezhetel így, lelkem; mennél távolabb leszel tőlem, annál jobban foglak szeretni!“

Ezzel tehát tisztában volnánk. Most még egy kis megemlékezés a „Gazetá“-ról.

Mikor egyszer valaki szent Teréztől azt kérdezte, miféle teremtes az az ördög? a szent nő így magyarázta: „egy oly szerencsétlen, ki nem tudja, mi a szeretet.“ Ez rég történt, még Luther előtt; akkor az ördögöt még nem ismerték oly feketének, mint most.

Traján római császár, ki a reátolt habarék atyafiságot*) bizonyosan meg nem köszönné, nem ismerte őket úgy — hogy messze korbá vissza ne menjünk, — mint például Ypsilanti herceg, Görögország egyik szabadsághőse, ki 1821-ben a dragasani véres csatában, az oláh vezérek csuf árulása folytán, derék csapatával a bosszut lihegő törökök kezébe esett. De ezt még nem rójuk fel nekik oly szigoruan; hisz árulások és hűtlenség-szegések más nemzeteknél is fordultak elő. De tüssük fel az 1848-iki erdélyországi történet véres lapjait. Mi ezt remegő ujjakkal tesszük, de hát nem ők kényseritenek bennünket erre?

Naszód, Zalatna-vidék, Kis-Enyed, Veres-

*) Egyik közelebbi számunkban a legmegbízhatóbb források után közölni fogunk történeti vázlatot a románok keletkezéséről. (Szerk.)

egyháza, Mikeszásza, Vesződ, Mihályfalva, Örményszékes, Csanád, Bolyavölgy, Zsibó s még számos hely, még mai napság is borzadálylial emlegetik a vérfagyasztó hős tetteket, miket „Traján ivadékaik“ tribunjaik unszolásából véghezvittek. A legvadabb emberevő indusok, kiknek kiirtására hajtóvadászatokat rendeztek, szelid báránysok voltak azon erdélyi oláh rablók, gyilkosok és gyújtogatók hordájához képest, kik 1848. október 14-én Kis-Enyeden, miután a férfiakat és nőket barbár módon lemészárolták, az ártatlan gyermekeket lándzsáról lándzsára hajigálták! ... És ilyen nép merészel nekünk praelekezőket adni és valakit gyűlölni? Cela parait trop! — Tanulhatunk volna azóta annyi tisztességet, hogy legalább hallgatnának szerényen. Kinek vajás a feje, ne menjen a nap alá.

Igen, ők Erdélyt akarják és Magyarország egy részét is. Jó, tessék hát elfoglalni; hiszen ők nagy hősök, megmutatták ezt 1848-ban (nem a csatatéren) s ujjabb időben megmutatta a „romania irredenta“ is, mit lehet a jámboroktól várni, ha a gyeplőt keveset megereztik. Ha van nekik ellenségük, annak senki sem tehetett jobb szolgálatot, mint épen az ő irredentájok; kiáltványával bebizonyítván, miszerint még most is a műveltség és tisztesség azon fokán állanak, mitől a polgáriarsult világ 1848-ban undorral és borzadálylial fordult el.

És hogy állunk az oláh értelmiséggel? Ott van Nagyszebenben a „Tribuna“, az erdélyi oláhok vezérlapja, mely helyesli is, nem is az irredenta hirhedt kiáltványát, a megelégedés bizonyos nemével kijelentvén, hogy bizony nem ő lesz az oka, ha az irredenta tervei sikerülnek, t. i. ha az oláh hazafiakat neki indítják a rablás-, gyilkolás- és gyújtogatásnak; s ezt minden pirulás nélkül mondja — mintha magától értetődne, hogy az atyafiaktól ennél egyebet várni sem lehetne.

Ezen kitérés után forduljunk most vissza a „Gazetá“-hoz.

Ezelőtt, tudniillik a „Brassó“ születése előtt, cikkei oly hatásosak voltak, mint páduai szent Antal épületes prédikációi, miknél — mint tudva van — még a békák is fejeiket a mocsárból kidugva, nedves szemekkel hallgatták az Ur igéjét. De a „Brassó“ születése után és Czenkalji ur román böngészgetéseinek

felmerülésével magát nagyon feszélyezve érezvén, elvesztette a szép egyensúlyt, mit a „Kronstädter Zeitung“ művelt társaságában addig fenn tudott tartani. Ez a váratlan géne nagyon idegessé tette, s innen van azon ingerlékeny állapot, mely egy idő óta látszik erőt venni rajta.

Ily állapotában ismételtelen megesett a jó kollégán, hogy a „Brassó“-t a „revolver-journal“ melléknévvel tisztelte meg. Igen, oly lap részéről, minő a „Gazeta“, ily epitaphium — akármily szempontból vesszük — csakis megtiszteltetés lehet; az ő dicséretét szívesen engedjük át a „Kronstädter“ nénikének és a romania irredentának. — De ne folytassuk ezen dolgokat; ki tudja, még mi jöhet ki belőle.

Lomonozow költőnek az a szokása volt, hogy szindarabjait szolgálja előtt felolvasta és nagyon hizelegve érezte magát, midőn a szolgálga egyszer nyugtalankodni kezdett, fohászzkodott, nyögött és könyeztek szemei. „Várj csak, várj, a legmegindítóbb még csak ezután jön.“ — „Oh, kedves ur, hagyjuk máskorra!“

H. I.

Belföld.

A képviselőház okt. 15-iki ülésén terjesztette elő gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter az 1886-ik (jövő) évi költségvetést. Az előterjesztés szerint az állam összes kiadása: 344.651,674 frt (6.711,410 frttal több, mint a jelen 1885-dik évben); összes bevétele: 329.790,397 forint, (3.733.896 forinttal több, mint a jelen évben volt); hiány: 14.861,277 frt, (2.977,514 frttal több, mint a jelen évben.) Befektetésekre 21.713,541 forint fordíttatnék. Fenti hiány mellett a rendes kezelés mérlege a következő: rendes bevétel: 321.060,572 frt, rendes kiadás: 316.502,871 frt, fölösleg: 4.557,701 frt.

A szász egyetem vagyona. A szász egyetem most folyó közgyűlése foglalkozott a pénztár és alapok állapotának megvizsgálásával. A számvizsgáló bizottság jelentése szerint 1884. végével a szász egyetemi pénztár activuma volt 1.732,149 frt 8 kr., a pénztári biztosító alapé 1729 frt 64 kr. a Molnár István féle alapé 24,186 frt 79 kr. — A közgyűlés a jelentést kielégítő tudomásul veszi. A költségvetést 1886-ra ekkép állapított meg: összes bevételek 191,387 frt 37 kr. összes kiadások 191,581 frt 8 kr. E szerint 193 frt 74 krnyi hiánylat mutatkozik. A héthírák vagyona az 1884-iki év végével volt 566,206 frt 21 kr. Az 1886. évi költségvetés következőleg lett megállapítva: összes bevételek 57,038 frt 32 kr. összes kiadások 57,140 frt 6 1/2 kr. E szerint hiánylat 101 frt 71 1/2 kr.

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Dalok.

I.

A tavasz mit érne
Virágillat nélkül?
S mit az epedő szív
Hő szerelem nélkül?

Mosolyogj rám, szöke
Csapodár leányka!
Vakon megyek érted
Az édes halálba!

II.

Mint a madár ágról ágra
Téved lelkem lányról lányra,
Nem pihen egy álló percet,
Még sem lel vigaszt, szerelmet.

Meddig tévedsz, bús madárka:
Gyötört lelkem, ágról ágra?
— Mig a szöke leányt felejtet,
Mig megöl vérsző keserved!

Baráczy Sándor.

Két királynő.

— Beszély. —

Irtá: Sacher Masoch.

(Folytatás.)

5)

— Mily ritkán egyesül báj és szellem a nemes, eszményi lényvel! — jegyzé meg Makár. — Te látszol ily kivételnek.

— Angyalnak, nemde? — gúnyolá a dominó.

— Annak! — tolytatta Makár, — épen mint láz-álmam bájós kísértete. Ámbár sem alakodat, sem vonásaidat nem láthatom, mégis oly rejtélyes rokonszenvet érzek irántad, s ép azért kérlek ...

— Nem, nem!

— Térdemen ...

— Ne kövessen el balgaságot, Strelitzky ur! — mondá a dominó halk, de szilárd hangon, miközben fölkel s néhány lépést tett az ajtó felé.

— Csupán egy szót még! — esdeklé Makár.

— Legyen! — Ezzel nyugodtan, de nem minden részvét nélkül nézett reá. — Ön tehát viszontlátást óhajtaná?

— Esedezem, adja meg!

— És mire vezetne ez? — viszonzá a hölgy bizonyos szomorúsággal. — Eszményi neveltetése ellenére ön ép oly könnyelmű, mint a többi.

— Engedjen időt, — kérte Makár — hogy bebizonyítsam, mikép komolyan tekintem az életet.

— Ezzel már mondott valamit. És mennyi időt engedjek?

— Egy évet.

— Elfogadom, — mondá gyorsan. — Ime kezem.

Makár megragadta kezét és megcsókolta a kis helyet, hol a keztyű látni engedé rózsás kezét.

— És mihelyt meg lesz velem elégedve ...

— Viszont fog látni, — szólt közbe bájós határozottsággal. — Most pedig isten önnel, barátom, és jaj önnek, ha követ!

Ezzel rövid, de büszke léptekkel távozott a teremről s csakhamar eltűnt a tömeg között.

Midőn Makár ellenkező irányban ment át a termen, a lángoló szemű ördög ismét közeledett feléje.

— Nos, megvigasztalódtál? — kérdezé gúnyosan nevetve.

— Teljesen! — viszonzá Makár, mire kalapot emelt és hátat fordított neki.

III.

Midőn Makár másnap reggel fölébredt, gondolkodni kezdett, mit tevő legyen. Az operabálbeli fekete dominó édes varázsszal fonta körül, először, mert álmának angyali jelensége és lenge hölgyeményétbe burkolt női alakhoz hasonlított a zoltini parkban, aztán pedig ama rejtély miatt is, mely környezé és szigora miatt, mely távol tartja. A viszontlátás volt az egyedüli cél, mely előtte lebegett. Lelkét eltöltötte ama végzetelvi hit, hogy életének boldogsága vagy boldogtalansága, sőt maga élete is ezentul e csudálatos jelenséggel van kapcsolatban.

Nem létezhetett olyasmi, mit ne tett volna, hogy őt megérdemelje, meghódítsa. Az jutott eszébe, hogy hajót szereljen föl és az észak sark felé hajózzék, vagy pedig hatalmas karavánnal Afrika belsejébe hatoljon. Komolyan foglalkozott a tervvel, hogy regényt írjon; aztán meg mint földesur, illőnek látta, hogy

A brassómezei gazdasági egyesület által rendezett kertészeti kiállítás Csütörtökön megnyílt. A megye legnemesebb gyümölcsfajai, a műkertészet, a fatenyésztés, a konyhavetemények s méhtenyésztés gyönyörűen vannak kiállítva. A baromfitenyésztésről nem szólunk, az tulságosan primitív módon van bemutatva. Alig egy-két kiállító képviseli.

A kiállítás sikerült minden részletében. Csak az előbbit vesszük ki. Tiszta képét nyújtja kertésztünknek, tettel dokumentálja, hogy Brassómezeinek nemcsak ipara s kereskedelme nagy, hanem van reális alapokon nyugvó, okszerűen művelt mezőgazdasága s ennek egyik ép oly szakértelemmel üzőt ága a kertészet.

A kiállítás osztsensív képét adja annak, hogy Brassómezei gazdaságának szép jövője van, csak gondnal, ügyszeretettel kell azt ápolni. Eddig alig tudta valaki, hogy megyénknek van gyümölcstermelése. Most alkalmunk van meggyőződést szerezni róla, hogy különösen almatermelés tekintetében bizony figyelemre méltót mutathat fel Brassó megye. Ép így a körte-termelés. Más gyümölcsfaj, kevés szilvát s kerti szőlőt kivéve — nincs kiállítva a konyhavetemények kiállítása — bár a szemnek kevesebbet mutat, mindazonáltal nem kisebb mértékben érdemi különös figyelmünket.

S ha a gyümölcs-csoportozatánál Horváth Márton (Krizba) Bachmaier Gyula, Schuster Károly, Schmidt Frigyes (Prázmár) s Schmidt százados tünnek ki különösen, ugy e csoportban az érdem orosz-lánrésze a földvári földmives iskoláé.

A műkertészetben a Kypta család és Reich Ferencz műkertészek bámulatra méltót alkottak, míg a csinos kis méhészeti kiállításnál Horváth György s Lukhardt Oszkár tünnek ki.

Egy szép kép az egész; olyan, mely méltó megörökítésre.

Két nagy hiányt itt nem titkolhatunk el. Először a gazdaságot összhangzatba kellett volna hozni a kereskedelemmel. A kiállított tárgyak mellé oda kellett volna tenni az árt s lehetővé tenni az eladást. Ez az egyik.

Feltűnően hiányzik a hivatásszerű gazdaközönség tömeges részvétele s feltűnő csekély — alig egy-kettő — a román s magyar kiállítók száma. Ez a másik még nem vert elég gyökeret a közönség körében, pedig kifejtett tevékenysége bizonyítja, hogy ugyan megérdemelné. A másodiknak okára egy korábbi vezércikkünkben reámutattunk.

Midőn tehát szívünkben üdvözlőnk a gazdasági egyesület kertészeti kiállítását; — midőn üdvözlőnk őket az elért fényes eredményért: nem ajánlhatjuk eléggé figyelmükbe e két körülményt.

S végül szenteljünk még néhány szót a megérdemelt dicsőretnék. Hogy viszonyaink között mily nehézséggel jár ily kiállítás rendezése, azt ecsetelni nem szükséges. Annál nagyobb érdem a siker. Ez érdem e kiállítás körül a fáradhatatlan rendező bizottság, névszerint Bachmaier Gyula, Hermann Frigyes, Morres Vilmos, Schmidt százados és Teutsch József egyetemi tagoké. Ők fáradtak legtöbbet, legyenek megdicsérve érte. A szép eredmény az ő jutalmok.

A kiállítás részletes leírását lapunk más helyén találja a t. olvasó.

A keleti válság.

Belgrádból megbízható oldalról azt a tudósítást kapja a „Bud. Corresp.“ hogy a szerb kormány el van határozva egymagában kísérletet tenni a Balkán-félsziget egyensúlyának helyreállítására, mely Milán király és kormánya nézete szerint Keletruméliának Bulgáriával történt erőszakos egyesítése által tetemesen megzavartott. A szerb kormány nem szándékozik bevárni a konstantinápolyi nagykövetség értekezletének minden látszat szerint még csak jó későre várható eredményeit s szándékai fogantatására a szerb hadsereg át fogja lépni a bolgár határt. Szerb kormánykörökben annál biztosabban teljes eredményt várnak e fegyveres fellépéstől, mivel várható, hogy dél felől a török hadsereg is befog nyomulni Bulgáriába.

Ujabb távirataink:

London, okt. 15. Az athéni angol követ érté-sére adta a görög kormánynak, hogy ha Görögország barátainak tanácsa ellenére háborút kezd, a hatalmak nem fogják elismerni Görögország esetleges birtok-szerzeményeit.

London, okt. 15. A lapok tudósítói a szerb és görög követekkel folytatott beszélgetések alapján kétségtelennek mondják, hogy Szerbia és Görögország el vannak határozva a háborúra. Így pl. Srikupis kijelenti, hogy a mostani görög kabinet már is bukott-nak tekinthető és Görögország most első sorban Janinát fogja elfoglalni. A hatalmak természetesen tanácsolni fogják a várakozást, de remélhető, hogy Anglia nem fog Görögországgal szemben ellenségesen fellépni, ha ez saját szakállára háborút kezd.

Páris, okt. 15. A „Temps“ hire szerint a nagykövetség tegnapelőtt jegyzőkönyvet írtak alá Konstantinápolyban, mely azt a határozatot tartalmazza, hogy a „status quo ante“ Kelet-Ruméliában ismét helyreállítandó s e határozat végrehajtásával a porta bizatik meg, mely a célra esetleg csapatait is igénybe veheti. Ez esetben európai biztosok kísérenék a török csapatokat. A hatalmak e jegyzőkönyvet sürgőnyileg ma ratifikálták.

Román lapszemle.

A n.-szebeni „Tribuna“ valahára kezdi fogait vicsorítani nem a sötétben, hanem napfényben. Megtámadatván, hogy miért nem helyteleníti az „irredenta romana“ véres kiáltványát, az összes magyar-sajtó, tehát párt különbség nélkül, ugy sarokba szorította, hogy már nem tehetett egyebet, mint kirukkolni azzal, a mi szíve mélyében lappangott. Miért helytelenítene ő az irredenta romana véres kiáltványát, hiszen ekkor ő bizalmat szavazna a mostani kormánynak, ezt pedig ő megtagadja... Soha emberi agyban ilyen logika még meg nem született! Nehány dologkerülő lánnyra szerette volna borítani Bukurestből hazánk azon részét, melyben románok is laknak. Ők magok nem merték bőrüket ide hozni, hanem szerettek volna másokat belegrátni. Ilyen emberek kiáltványát nem helyteleníti a „Tribuna“, mert ez annyit tenne, hogy ő bizalmat szavazna a kormánynak. A mit a „Tribuna“ szerint dr. Popovics, dr. Gáll, Moldován Gergely és Vulkán József tettek, nem tehetik olyan emberek, a kik a románok bizalmát és a független jellemű hírnevet meg akarják tartani. Azt hiszi-e Szlavics et compagnie, hogy akad-e valaha Magyarországon olyan államférfiu és olyan párt a ki és a mely az Irredenta románával kokettirozókkal szóban fog állani?

A „Tribuna“ szerint abban a gyalázatos kiáltványban a földolag az importánt a mély elégedetlenség kifejezése, tehát nem a felségsértés, nem a rablás-gyilkolásra való uszítás, hanem az elégedetlenség! Azonban ennek az elégedetlenségnek nem fog a mostani kormány véget vetni, a „Tribuna“ hite szerint és így emiatt helyteleníteni nem fogja a „Irredentát.“ Hát mit? Annak eszközét a dynamitot a golyót, a rablást.

Ő „Tribuna“ beállt profétának, a ki látja a románok és magyarok közötti összeütközés lehetőségét sőt az ő politikája feladata éppen ennek kikerülése?? de hát ők is emberek s ha positiójukat nem biztosíthatják, no hát akkor, ha későre is, de nem titkon, hanem nyilván:

„Küzdeni fogunk midőn nem marad egyéb s győzni fogunk vagy meghalni becsülettel nyílt csatateren.“ Szörnyűséges!! Ha ő visszautasítná az Irredentát, akkor ő izolálva maradna és a kérelhetlenek foglalnák el a küzdteret. Milyen nagylelkűség tőle! Még nagyobb az, hogy békére türelemre, várakozásra hívja fel a románokat; mintha ő volna azoknak hadvezére! Észre is veszi, hogy nagyon elszólta magát és magyarázgatja, hogy miért beszél olyan fennhangon. Soh' se fárassza magát. Fordítson egyet saját lapján és ott találja a n.-szebeni „Telegraful“ ből e nevezetes mondatot: Eljöhét az idő, midőn a könyvek megnyílnak és a tények meglátnak.“ A gr. kel. érsek lapja mondja ezeket, azon hitsorsosaira czélozva, kik a „Tribunát“ megalapították s ezzel a politikát az egyház kebelébe vitték. Ez az érseki lap mondja a „Gazetáról“, mely folytatja szünetlen mocskolódásait, hogy néhai Șaguna érsek elátkozta volt — Șaguna fű silit a ő afurisi. Hát mi csak azt mondjuk a „Tribuna“ profetálására, hogy olvassa el előbb a bibliában hogy mi sors érte hajdan a hamis profétákat. Saját egyházaikat felforgátták fenekestül, ennek

is vége lesz. Az azonban, hogy a magyar nemzet és a „Tribuna“ között valaha nyílt csatára kerüljön a dolog, ha kedvét be nem töltik, még is neveltséges. A ki saját ésekéről így ír: „Tékozló lehet a nagy András utóda de ő pásztor soha“ ne fárassza magát azzal, hogy békére hívja olvasóit, mert képmutató farizeus beszéd az, mely az Irredentával iker gyermek. Hanem mondunk mi valamit a „Tribuná“-nak a bukuresti „Telegraful“ után:

„Kiabálhatják a tudakosok, kik a szabadságot csak maguk számára akarják, hogy a kormány absolutus, igaztalan, s embertelen, midőn rendkívüli esetekben szigorú rendszabályokhoz nyúl: azonban a kormány teljesíteni fogja kötelességét. Valamint nem türi, hogy a gyilkos védtelen hazafi szívébe döfje kését: hasonlóképp nem türi, hogy néhány kalandor merényletet kövessen el akár bármelik honpolgár, akár a haza léte ellen, mely oda, a hol most van, jelentékeny áldozatok árán jutott. Nem fogja soha megengedni, míg az ország kormányán áll, hogy kompromittáltassék és annyi nemzeték munkája egy pillanat alatt fűsbe menjen.“ „Ha azonban békén maradnak, legyenek az ellenzéki lapok bizonyosak, hogy semmi sem történik velük, folytat-hatandják rágalmaszó üzletüket a míg tetszik a szabad-elvű kormány és pártja ellen, szidhatják, piszkolhatják bármennyit, „mert pártunk tagjai nem foglalkoznak az ő személyükkel, hanem az ország érdekeivel.“

„Azonban ha más idők következnek, midőn dictatura lesz, midőn hadi törvények léptetnek életbe, midőn a sajtótörvény felfüggesztetik: de akkor már nem a szabad-elvű párt lesz kormányon.

Akkor tudjuk, hogy mellettünk lesznek; kiáltani, tiltakozni fognak... de már késő leendő; harapni fogják ujjait, de a vér szájukban marad, szájukon lakat lesz és hátukon az önkényuralom nyerge.“ „Szelet vetettek, vihart fognak aratni, ugy, mint a hozzájuk hasonlókkal történt Franciaországban.“

Jó lesz a sorokat megszívvelni és a gör.-kel. érsek személye iránt a Risipitor szót nem használni. Jó lesz azt a magyar nemzetet akár mikor jöhető polgár háborúval nem fenyegetni!“

Czenkalji.

Brassómezei az országos kiállításon.

XXIV.

A brassói gyapjuszövőök egy gyűjteményes kiállításban vannak képviselve; részt vettek ebben:

Georgiasz János takács, ki 1857 óta állván a piacon, 20—30 munkással dolgozik s különféle gyapjuárukat állított ki.

Rhein Vilmos A. posztógyáros. Üzletét 1841-ben alapította s jelenleg 36 munkással dolgozik. Évi készítménye 25000 mázsa posztó. Kiállított 8 posztó-darabot s nyolcz pokróczot, a melyek különösen katonai czelokra volnának rendkívül alkalmasak. E téren, valamint az u. n. halina-posztó előállítására, nemkülönben a ványolt ágytakarók készítésében egyedül áll, sőt az utóbbiakat az egész országban kizárólag ő készíti, még pedig jutányos árban. Különös előnyük ezeknek a ványolás, melyen más takarók nem mennek keresztül. Ennek következtében azután tartósságuk is sokkal nagyobb a fűsült takarónál. S valóban a mily keveset mutatnak e posztós gyártmányai, annál értékesebbek. Kiténtetést szintén már Bécsben s Székes-Fehérvárt nyert s mint tudjuk, ujabbán a román hadsereg részére szállít.

Schusztér József gyapjuszövő, a ki 1877 óta dolgoztatván, 20 munkást foglalkoztat s fogyasztót csak Romániában bir. Szintén különféle gyapjuárukat állított ki.

Wallmer Frigyes gyárának alapítása 1857-re esik. Foglalkoztat 20—30 munkást s kiállított szintén különféle gyapjuárukat.

Elkülönítve a gyapjuszövőktől, egész külön csoportot képez a posztó- és pokróczkészítők gyűjteményes kiállítása, melyben a legelőbb említett három első rangú gyároson kívül részt vettek:

Brossek Antal posztós, a ki 20—25 munkással dolgozik s Szegeden s Sz.-Fehérvárt is kiténtetést nyert. Alapítási éve 1851.

Gaertner György posztó- s pokróczkészítő; 1841 óta áll a piacon s dolgozik 14 munkással.

Günther Adolf posztós, dolgozván 28 munkással. Alapított 1855-ben.

Haberstumpf Nándor posztós; foglalkoztat 20—30 munkást. Alapítási éve 1865.

Jurák Károly posztós; foglalkoztat 15—20 munkást; alapítási évi 1868.

Kleverkaus Frigyes posztós, foglalkoztat 25—30 munkást, már 1848 óta áll a piacon.

König Antal, posztós; egyike a legkisebbeknek, a ki 1864 óta dolgozik s 6—8 munkást foglalkoztat.

Paul Károly posztós; 1874 óta önállósítván magát, foglalkoztat 15—20 munkást.

Scheeser Péter, posztós; kizárólag Románia számára dolgozik; egyike a legifjabb önálló posztósoknak, csak öt év óta áll a piacon, de termelvényei azért Romániában kedveltek. Foglalkoztat 15—20 munkást.

Scholtze Adolf posztós; alapítottán 1864-
10—15 munkás dolgozik.
Stenner Vilmos posztós; szintén a jobbik s
nagyobb iparosok egyike. Gyára 1866 óta áll fenn s
munkások 30 munkás segélyével.
Tandler Vendel posztós; alapítási éve 1873,
munkásainak száma 10—15.
Tellmann Keresztély posztós; alapított
1865-ben munkásainak száma 12—15.
Teutsch Julia; igen jelentéktelen iparos, a
kínél a munkásainak száma folyton váltakozó. Ala-
pított 1872-ben.
Thalmeyer Frigyes posztós; alapítási éve
1862, munkásainak száma 15—20.
Wagner Vilmos posztós, gyárát alapította
1840-ben s foglalkoztat 26 munkást. Mindezen gyá-
rosok és kiállítók az általuk készített különféle gyap-
tárúkat állították ki, melyek között tulnyomó a Ro-
mániába exportált durva szövet, az u. n. daróc. —
Ezen posztót csak kevesen készítenek, mert ennek
adát nincs oly nagy keresete. Egészen külön állított
ki e csoportban első pokróczgyárosunk, Papp István
és fia, a ki azonban a főszűt az u. n. hosszú szűrű
pokróczra s lótarakóra fekteti.
Az általuk kiállított különféle színű pokróczok
csakugyan legszebb példányok, melyeket e tekintetben
a kiállítás csak felmutathat s Papp István s fia büsz-
kén nézhetnek végig a kiállítás XV. csoportján, mely-
ben az ő tárgyaik oly kiválóak. Ezekon kívül még
igen jó minőségű flanel-t is állítottak ki.
Ezen gyár 1862-ben alapítottán, ezen áruk elő-
állítását tekintetében legnagyobb — állandóan 60—80
munkást foglalkoztatva. A gyár azonban vízerővel
hajtott gépekkel dolgozik s évenként 1500—1600 vé-
get állít elő. Kiténtetést nyert Bécsben és Triesztben.
A textil-ipar egy második igen fontos és minket
is igen közelről érdeklő ága a kötélverőipar. Brassó
kötél-ipara egykoron Erdély egyik kiváló kiviteli cik-
ke volt Romániába. Ez iparcikket a köteles ipartár-
sulat fejlesztette és emelte, mely ezelőtt 800 munkást
foglalkoztatott. Ma azonban ez iparág annyira süllyedt,
hogy a városban ezzel csak 150 munkás foglalkozik,
a kik évenként mintegy négyezer mázsa kötélárut ké-
szítenek, melynek legnagyobb része kivitetik Romá-
niába.
A brassói köteles ipartársulat kiállított rendkívül
tartós 52 m. hosszú s 39 kilogr. súlyu hajóskötelet,
122 m. hosszú 2½ klgr. súlyú rolette-kötelet, 21. m.
hosszu s 5 klgr. súlyu hordárövet, 77 m. hosszú s 2
klgr. súlyú varrófonalat s végül 32 m. hosszú s 8
klgr. súlyu zuávövet.
A kötélnekem a legkitünőbb minőségűek s nyers-
anyaguk is brassómezei.

A kertészeti kiállítás megnyitása.
A brassómezei gazdasági egyesület által rende-
zett kertészeti kiállítás f. hó 15-én, d. e. 9 órakor lett
megnyitva. Hivatalos megnyitó ugyan a programmba
nem volt felvéve mindazonáltal Bachmaier Gyula ügy-
véd, mint a pomológiai szakosztály elnöke rövid be-
széddel megnyitotta a kiállítást, mely beszéd három-
szoros „hoch!” kiáltással fogadtatott. (Egy árva „éljen”
a mienk volt.) Ezután a jelenvoltakat ugyanő ka-
lauzolta körül a kiállításon, melyet — mihely a meg-
nyitás híre elterjedt — nagy és diszes közönség látó-
gatott.
E helyütt megkísértjük csoportonként a nagyobb
kiállítók jegyzékét adni, úgy a mint azt sikerült futta-
ban megszereznünk.

I. Gyümölcs:
Horváth Márton (Krizba) a legnemesebb al-
ma s körte legdusabb kiállítója. Bachmaier Gyula,
Schuszler Károly, Schmidt Frigyes (Prázmár),
Lukhardt Oszkár, Hornung Károly, Bellissinus
György, dr. Fink Vilmos. Hermann Frigyes és Ele-
onora Schmidt Sámuel, Pulpasui András, Szász-
Hermán, Höltyövény, Rozsnyó s Vidombák
közsegek, Kiss Árpád (Türkös), Lupán András,
Linz Adolf, Halamka Venczel, Thiesz János.
Fabriczius Betti, Marjer György, (Földvár) s
Tartler Péter (Földvár) mindannyian nagyon dús vá-
lasztékban állítva ki különféle igen szép gyümölcsfajo-
kat. Sokkal kisebb csoportokat állítottak ki Boyer
Traugott, Remenyik István. Feketehalom köz-
sege, Áron Juon, Taag Frigyes és Stinghe Juon.

II. Gyümölcskivonatok:
Bachmaier Elis, a ki igen szép befőtt stb.
kivonat-gyűjteményt mutat be.

III. Gyümölcsnedv:
Schmidt százados, a ki kitűnő kerti szőlőt s
mustot is állít ki.

IV. Vetemények:
E csoportban oly gazdag választék áll rendelkez-
ésre, hogy abból egyeseket egyelőre kiválasztani le-

hetetlen volt. Különösen kiemelendő e helyütt a föld-
vári földmives iskola meglepően szép gyűjteményes
kiállításával és abban 90 különféle burgonyafajjal;
nemkülönb Kypa Ágost. a ki 53 fajta burgonyát
mutatott be.
Ezenkívül kitűnő vetemények vannak Ó-Brassó,
Vidombák, s Rozsnyóból.

V. Faiskolai tárgyak:
Ridlo W. városi kertész, a ki diszfák s cser-
jék gyönyörű gyűjteményét állítja ki. Bachmaier
Gyula szép gyűjtemény gyümölcs- és diszfával és
Schmidt Frigyes (Prázmár) szép gyümölcsfákkal.

VI. Műkertészet:
Reich Ferencz — igen szép virág szőnyeggel
s disznóvénnyel. Wick (Feketehalom) aquari-
umokkal.

VII. Kerti-eszközök:
Schmidt Rezső s társa gyűjteménye.

VIII. Méhészet s méz:
Schmidt Keresztély (Prázmár) különféle méh-
kassal s kitűnő mézzel; Plajer János méhészeti esz-
közökkel Horváth György egy méhkas; gyönyörű
s kitűnő mézzel s mézkivonatokkal. (Kiállítási nagy
érem Budapest) — Lukhardt Oszkár kitűnő különféle
faju mézzel.

XI. Élő baromfi:
Balázs József galambok s tyukok igen szép
gyűjteményével; Nagy Józsefné tyukokkal s Bergel
János (Rozsnyó) tyukokkal.
Ezek volnának a nagyobb kiállítók. A jury —
mely áll a rendező bizottság tagjaiból — hir szerint
holnap d. e. ül össze, a kihirdetés azonban délután 5
órákor ünnepélyes berekesztés alkalmával történik.

Tanügy.
Az építő iparosok tanfolyama.
Az állami közép-ipartanodában a télen szünetelő
építő iparosok, kőmivesek, ácsok és kőfaragók számára
rendezett tanfolyam f. évi november hó 3-ik napján
fog megnyitni.
A tantolyam négy téli félévre terjed s évenként
november hó elejétől márczius hó végéig tart; e tan-
folyamon az illető építő iparosok rendszeres szakkiké-
peztetést s annak sikeres bevégezése után jogérvényes
kőmives-mesteri bizonyítványt nyernek.
Tanulókul felvétetnek a 14-ik életévet betöltött
azon kőmives-, ács- és kőfaragó-segédek, a kik folyé-
konyan olvasni, írni és számolni tudnak s legalább
egy évig a gyakorlatban működtek.
A felvételre jelentkezők erkölcsi bizonyítványt,
továbbá főnökeiktől igazolványt tartoznak előmutatni
arról, hogy mely idő óta működnek a gyakorlatban és
melyik szakban dolgoznak.
A beiratások az intézet helyiségében (VIII. ker.
Főherceg Sándor-tér 4. sz.) november hó 2-ik nap-
jáig, a köznapokon este 6-tól 7-ig, a vasár- és ün-
nepnapokon pedig délelőtt 10 órától 12-ig tartanak,
Budapest, 1885. október hóban.

Az állami közép-ipartanoda igazgatósága.

Helyi és vidéki hírek.
A Tisza-jubileum, kormányelnökünk miniszter-
ségének tíz éves évforduló ünnepélye, mint biztos
forrásból értesülünk, november 29-én lesz.
A „Gazeta” s „Kronstädter Zeitung” eredeti
gombatermelyéneit a gazdasági egyesület kertészeti kiál-
lításán hiába kerestük, — nincsenek kiállítva. Elég baj!
A kiállításra leendő rendkívül mérsekelt jegyek
kiadását a brassóiak számára — min tegy budapesti
sürgöny jelenti — a miniszter elvben elfogadta
az ipar s kereskedelmiegyelet kérvénye alapján. Hétfőn,
illetőleg kedden a határozott s részletes feltételek is
nyilvánosságra fognak hozatni.
Temetés. Gött Károly volt rendőrhadnagy teme-
tése a közönség általános részvétele mellett f. hó 16-án
ment végbe. A temetésen megjelentek különféle ható-
ságok s az elhunynak volt hivatalársai. Béke poraira!
Hangverseny. A protestáns nőegylet f. hó 24-iki
hangversenyére nagyban készülnek. Előreláthatólag
igen szépen fog sikerülni. Ismételten figyelmeztetjük
a t. közönséget.
A kertészeti kiállítást eddig 1500 embernél több
látogatta. A bizottság csütörtök délben küldöttségileg
hivta meg Roll Gyula kir. tanácsos alispánt, mint a
főispán helyettesét, a ki az nap délután a kiállításon
megjelenvén, ünnepélyesen fogadtatott.
Ritka vad került Törösváron egy román ember-
nek fegyvere alá. A királykő egy kiálló szirténél áll-
va egy 1½ méter hosszú nőstény hiuzt lőtt le f. hó
12-én.
Medveadászat lesz vasárnap a brassó-keresztény-
falvi határerdőben. Az ordas ott nagy pusztításokat
visz véghez. A f. hó 4-én tartott vadászat alkalmával
nem került hajtásba.

A trónörökös megérkezett Görgénybe, még pedig
október 14-én. Még az nap vadászat tartatott, mely-
nél a trónörökös az elsőhajtásban egy mesteri lövéssel
nagy medvét ejtett el, — hasonlóképp Teleki Samu
gróf is. A második hajtásban a trónörökös ismét egy
medvét lőtt, tehát mar az első napon kettőt. A 15-iki
vadászat a köhéri erdőségeken kitűnő eredménnyel
folyt le. A hajtás végeztére összesen négy medve
esett el. Az első medvét gróf Bombelles főudvarmes-
ter lőtte le, a másodikat Beck a korona örökös ko-
mornyikja, a más kettő a hajtás végén került halálos
lövésre.

Fogarasmegye törvényhatósági közgyűlése f. hó
12-én tartatott meg Teleki és Nagyvárad Horváth
Mihály főispán elnöke alatt. A tárgysorozat oly sok
pontot foglalt magában, hogy majd lehetetlen volt egy
nap alatt mind letárgyatni, azonban a központi vá-
lasztmány gondos előkészítése, s az elnöklő főispán
tapintatos vezetése lehetővé tette azt, hogy a legjobb
rendben és kellő gyorsasággal, noha egyes pontok a
pro és contra felszólalások mellett jól megvitatta,
letárgyalható volt. Inkább helyi érdekű lévén majd-
nem minden pont, főleg azokat e helyen főlemli-
teni, csupán megjegyzendő hogy a szép főispáni meg-
nyitó beszédet a gyűlés egész terjedelmében jegyző-
könyvbe iktatni határozta s főispán urat megbizta a
közgyűlés Tisza Kálmán ő nagyméltóságának miniszter-
elnöksége tizedéves jubileuma alkalmával a megye
őszinte üdv- és szerencsekívánatait fölíratilag kifejezni.

A kiállításra önkezelési jegyeket a közlekedési
miniszter Hegedüs Sándor képviselő közbenjárására
engedélyezett a kolozsvári kamara területén lévő ipa-
ros-íjaknak. Az engedély csak iparosoknak szól.

A Kis-Küküllőmegye községi és körjegyzői egy-
letének alapszabályai, a m. kir. belügyminiszterium
által folyó évi 52,098 szám alatt, a bemutatási zára-
dékkal elláttattak.

Dúvadak jelentkeznek Besztercze környékén
Nehány ordas egész otthonosan érzi már magát a
közeli erdőségeken. Egy pár kirándulást is rendez-
tek már s paripával tértek vissza. Kis-Demeter, Péter-
falva, Ujfalva, Fásny, Kis-Besztercze, Besztercze-Na-
szód környékén medvék mutatkoznak.

Rejtélyes hármass gyilkosság történt f. hó 12-ére
virradó éjjel a Kisvárdá melletti Vörösmart községben.
Glück Ignác bérő, ennek neje és egy 15 éves leány-
rokonuk ágyaikban meggyilkoltattak. A szerencsétlen
áldozatok borzasztó módon voltak össze-vissza verve,
vagdalva és megsemmisítve, s minden jel arra mutat,
hogy a szörnyű kegyetlenség főszköze mészáros-tagló
volt. A tettesek még nincsenek kiderítve.

Ingatlanok bírói árverése. Brassóban a kir.
bírói hivatalban, f. hó 19-én d. e. 9 órakor, Gödri
András István bácsfalusi lakosnak a brassói ha-
táron levő fekvője 24 frt kikiáltási ár mellett; f. hó
21-én délután 3 órakor, Istók András és neje
Fainagy Sára bácsfalusi lakosoknak a brassói ha-
táron levő ingatlanuk 28 frt kikiáltási ár mellett. —
Bácsfaluban a község házánál, f. hó 19-én d. u.
3 órakor, Gödri András Istvánnak Bácsfaluban
levő ingatlanai 170 frt 50 kr kikiáltási ár mellett; f.
hó 20-án délelőtt 9 órakor, Istók András és neje
Sárának Bácsfaluban levő ingatlanai 147 frt kiki-
áltási ár mellett; ezen árverezést a hétfalusi kir. já-
rásbíróóság fogantatja.

Piaczi árak
Brassóban, 1885. október 16-án.

H e o t ó l i t e r	Buza	legszebb	6.—
		közepes	5.60
		vegyes	5.30
	Rozs	legszebb	3.80
		közepes	3.60
	Árpa	legszebb	2.60
		közepes	2.40
	Zab	legszebb	2.00
		közepes	1.80
	Törökbuza		3.40
k l o g r .	Kása		3.00
	Borsó		4.40
	Lencse		4.80
	Fuszulyka		3.—
	Lenmag		8.20
	Burgonya		.60
	Marhahús		—40
	Disznóhús		—44
	Juhhús		—28
	Faggyu (friss)		—30

Brassai piaci árfolyam.
Brassó, 1885 október hó 17-én.
Román papírpénz à 20 frankos 8.78 vétel 8.81 eladás.
ezüstpénz à 20 „ 8.72 „ 8.75 „
Napoleon d'or (aranypénz) . . 9.63 „ 9.95 „
Török lira 10.18 „ 10.23 „
Orosz imperial 11.25 „ 11.30 „
Arany 5.88 „ 5.92 „
Orosz papírrubél 122.— „ 123.— „

Felelős szerkesztő: **Szterényi József.**
Kiadótulajdonos: **Alexi könyvnyomdája.**
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank váltóüzlete

BUDAPESTEN

(alapított 1842-ben, részvénytőke 5.000.000 forint)

az 1883-iki XXXI. törvénycikk értelmében

részletveket minden a budapesti hivatalos árfolyam lapban jegyzett sorsjegyekre, tetszés szerinti részletfizetésekre kibocsát.

Képviselve

ORÉNDI FRIGYES bank- és váltóüzlete által

(205) 13 - Brassón, Színház-utca 94. sz.

(156) 17-

Egy szép nagy

bolthelyiség

a főpiacon, Lensor 26. szám alatt, valamint egy a főtérré néző lakás a második emeleten azonnal kiadó.

Bővebbet ugyanott az első emeleten.

Kapható ORÉNDI FRIGYES váltó-üzletében
Brassóban, színház-utca 94.

(223)

Huzás már október 31-én.

Csak még kevés készlet

BUDAPESTI kiállítási sorsjegy á 1 ft

11 sors-jegy 10 ft

Főnyeremény készpénzben

100.000 forint

Továbbá 20.000 ft | 10.000 ft | 5000 ft ért. stb. | 4000 nyeremény

Kiállítási sorsjegyek kezelősege, Budapest, Andrásy-út 43.

Sorsjegyek kaphatók e lap kiadóhivatalában.

Az

Arzt Pál-féle pinczészet borai

— kitüntetve —

az 1873. évi bécsi világkiállításon, az 1879-iki sz.-fehérvári, az 1881-iki egri, az 1882-iki trieszti s legutóbb a budapesti országos kiállításokon.

Kaphatók:

Kirr Károly ur fűszerkereskedésében;
a „*Fehér kakashoz*” címzett borházban a Nagy-utczában;
a „*Királyi táblához*” címzett borházban a mézárszékek mögött.

Különösen ajánljuk a Budapesten is kitüntetett *Tramini, Somlyai, Riesling, Muskat* és *Steinigi* kitűnő minőségű borokat.

(240) 1-3.

Szives figyelemre!

A „Pesti magyar kereskedelmi bank”

— alapított 1842-ben öt millió ft részvénytőkével —

az 1883. évi sorsjegy-részletvekről szóló törvény alapján kiadott sorsjegy-részletveket a budapesti értéktőzsdén jegyzett minden sorsjegyről s megbizta ez üzletág keresztülvitelével **Adler L. Jakab** váltóüzletét.

Adler L. Jakab váltóüzlete ezen fennebbi koncesszió alapján kívánat szerint 12, 18, 24 s 36 hónapon át lefizetendő részletveket ad ki. Ezen kedvezmény által mindenkinek lehetővé van téve könnyű szerrel meg-alapítani szerencsáját s néhány hónap múlva már kizárólagos tulajdonosa egy **eredeti sorsjegynek**. Különös előnyben részesül a részletveket vásárlója az által, hogy a havi fizetéseket nálam eszközölheti, mi által a fel már portóban is egy részletet megtakarít. Ugyan nálam készséggel adatnak szó-beli s írásbeli felvilágosítások.

Budapesti országos kiállítási sorsjáték!

Van szerencsénk ezennel köztudomásra hozni, hogy a t. közönség kényelmére közkedveltségű kiállítási sorsjegyekből **Adler L. Jakab** ur virágsori (főtér) váltóüzletének főraktárt adtunk át, a hol a t. közönség gazdag sorozat s szám választékot talál. A sorsjegyek a huzás napjáig, okt. 31-ig kaphatók. Egy sorsjegy ára 1 ft; 11 drb. 10 ft s így remélhető nagy részvét, különösen ha tekintjük a kiváló nagy nyereményeket, mint főnyeremény 100.000 ft s ezenkívül még 4000 nyeremény.

A budapesti orsz. kiállítási sorsjegyek kezelősege.

Magyar vöröskereszt-egylet sorsjegyek!

Huzás már november 1-én. Részletveket a legutányosabban 12, 18, 24 s 36 óra kaphatók. Eredeti sorsjegyek napi árban.

Igervények 1864-iki sorsjegyekre. Főnyeremény 150.000 ft. Huzás már december 1-én. Egy igervény ára 4 ft 50 kr.

A közös állami jótékonyági sorsjáték sorsjegyei, darabja 2 ft.

Ajánlom magamat mindenféle bel- s külföldi arany-, ezüst s papírpénzek pontos bevásárlása- s eladására s hitelezek minden értéktőzsdéi papírra a legkisebb kamatok mellett; hasonlóképp keresztülvitetnek mindennemű a bankszakba vágó ügyletek gyorsan és pontosan. — A budapesti magyar kereskedelmi bank részletveit újból ajánlom a n. é. közönség b. figyelmébe annyival is inkább, mert érintkezésbe jó a főváros legreálisabb pénzintézetével, mely a törvényes százaléknál többet nem számít.

Kiváló tisztelettel

Adler L. Jakab,
váltóüzlete. Főtér, Virágsor.

(239) 2-30

S Z A L L O D A !

EUROPA SZÁLLODA

Brassó, Erdély,

teljesen új és felette kényelmesen berendezve ajánlja

— 22 diszesen berendezett utazószobáját —

gyors és pontos szolgálat és igen méltányos árak mellett a t. utazó uraknak.

Ez egyetlen szálloda a város közepében, alig 70 lépésnyire a főpiactól s már ezáltal is nagy kényelmet nyújt.

Ezen szállodával kapcsolatos kitűnő vendéglő, a hol havi bérletek teljes étkezésre is elvállaltatnak, valamint kőbányai söresarnok is, a melyek által a n. é. közönség kívánalmainak minden irányban elég van téve.

Szíves támogatást és részvételt kér

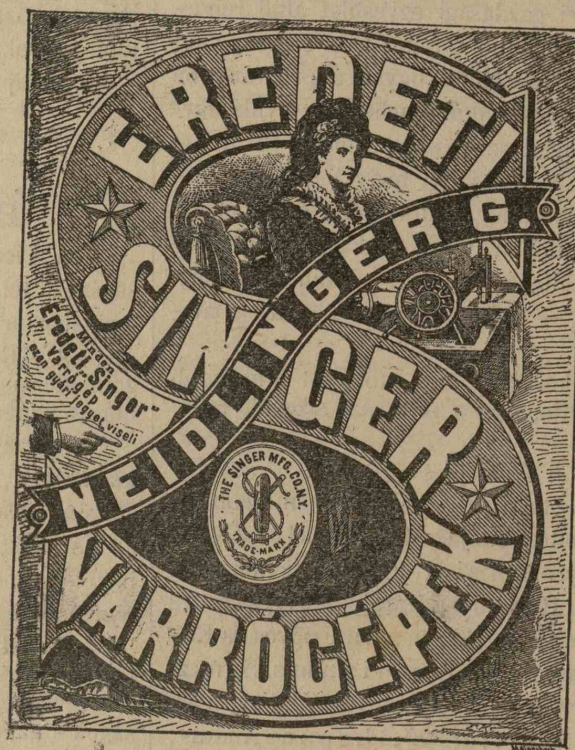
Kiváló tisztelettel

BARTHA ISTVÁN
szálloda- tulajdonos.

(219) 9—

KITŰNŐ KONYHA S JÓ ITALOK!

Neidlinger G. Brassó, nagy-utca 492.

Neidlinger G. Brassó, nagy-utca 492.

Valódi Singer-féle varrógépek csak

NEIDLINGER G.

nagy-utca 492. szám alatt kaphatók.

Eladás hetenként 1 forint részlet mellett.

Alapos tanítás ingyen. Biztos jótállás.

Minden szerkezetű használt varrógépek fizetés gyanánt fogadtatnak el.

Minden a helybeli piacon Singer név alatt kibocsátott varrógépek utánzottak.

(79d) 7-10